

Examen VMBO-KB
2007

tijdvak 1
maandag 21 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 22 vragen, één samenvattingsopdracht en één schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 4p 1 Lees eerst de vragen en zoek daarna de antwoorden op in de tekst *Wie past welke schoen?*

1	Welke loopschoen is geschikt voor kinderen? Schrijf het merk en het type op.
2	Welke loopschoen is het duurst? Schrijf het merk en het type op.
3	Welke loopschoen voor volwassenen heeft geen uitvoering voor vrouwen? Schrijf het merk en het type op.
4	Stel, je bent een zwaardere loper die veel kilometers maakt. Welke merken loopschoenen komen voor jou in aanmerking?
5	Hoe denkt de atlete Marieke van der Geyn over de beste loopschoen voor haarzelf?
6	Welke twee schoonmaak- en onderhoudsmethoden voor gebruikte loopschoenen worden uitdrukkelijk afgewezen?
7	Welke drie voordelen heeft het om loopschoenen in een speciaalzaak te kopen in plaats van in een willekeurige (sport)winkel?
8	Waarom moet men juist bij kinderschoenen goed letten op de pasvorm en de ondersteuning?
9	Waarom wisselt de atlete Adriëne Herzog veel af met haar loopschoenen?

Tekst 2

10p 2 **Samenvatting**

Vat de tekst *De prijs van cola* samen in maximaal 145 woorden. Besteed alleen aandacht aan de volgende punten:

- twee tegenstrijdige berichten over de schadelijke effecten van junkfood
- vier verklaringen voor de opmars van zwaarlijvigheid
- twee effecten van het drinken van frisdrank
- het verschil tussen de werking van vast voedsel en vloeibaar voedsel in het lichaam
- twee oorzaken waardoor suikerziekte kan ontstaan
- de vergelijking tussen frisdrank en melk.

Maak er een goedlopend geheel van. Gebruik geen telegramstijl.

Tekst 3

- 1p **3** Een afbeelding in een advertentie kan verschillende functies hebben.
- 1 De afbeelding dient om aandacht te trekken.
 - 2 De afbeelding ondersteunt de inhoud van de tekst.
 - 3 De afbeelding voegt een belangrijk inhoudelijk element toe aan de tekst.
- Welke functie(s) heeft de afbeelding in deze advertentie?
- A** alleen 1
B alleen 2
C alleen 3
D 1 en 2
E 1 en 3
F 2 en 3
- 1p **4** Wat is het belangrijkste doel van de adverteerder met deze advertentie?
- A** de lezer informeren
B de lezer overtuigen
C de lezer tot handelen aansporen
D de lezer waarschuwen
- 1p **5** Voor wie is deze advertentie bedoeld?
- A** voor alle inwoners van Nederland
B voor mensen die een boot bezitten
C voor mensen die in de buurt van water wonen
D voor mensen die rekening willen houden met het milieu

Tekst 4

- 1p **6** De eerste twee alinea's leiden de tekst in door
- A** de aanleiding te noemen voor het schrijven van de tekst.
B een samenvatting van de tekst te geven.
C het centrale probleem te presenteren.
D voorbeelden te geven van het onderwerp van de tekst.
- 2p **7** Het aantal uitleningen bij bibliotheken is sterk gedaald.
→ Welke oorzaken worden in alinea 4 genoemd?
- 1p **8** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van de alinea's 4 en 5?
- A** Bibliotheek en Internet
B Lezen en dineren
C Nieuwe lezers en doorsnee-lezers
D Nieuwe opzet bibliotheek
- 1p **9** → Waarom wil Harold Asbroek iets doen aan leesbevordering (alinea 7)?
Gebruik maximaal 15 woorden.

- 1p **10** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van de alinea's 8 tot en met 10?
- A** Aanschafbeleid
 - B** Bezwaren
 - C** Uitgeverijen
 - D** Uitleencijfers
- 1p **11** Martin Ros en Maarten Asscher zijn het met elkaar eens (alinea 8 en 9).
→ Citeer het zinsgedeelte uit alinea 9 waaruit het duidelijkst blijkt dat zij dezelfde mening hebben.
- 1p **12** Wat is het belangrijkste doel van de tekst McBibliotheek?
- A** amuseren
 - B** informeren
 - C** overtuigen
 - D** tot handelen aansporen
- 1p **13** Wat is de hoofdgedachte van de tekst McBibliotheek?
- A** De bibliotheken komen tegemoet aan de smaak van de consumenten, maar niet alle betrokken partijen zijn hier gelukkig mee.
 - B** De Nederlandse bibliotheken beraden zich op de toekomst.
 - C** De Nederlandse bibliotheken hebben steeds minder belangstelling voor moeilijk leesbare boeken.
 - D** Het probleem is dat de bibliotheken er niet sprankelend uitzien.

Tekst 5

Gebruik onderstaande informatie om de vragen 14 en 15 te beantwoorden.

We kunnen de tekst verdelen in 5 stukken:

Deel 1: alinea 1

Deel 2: alinea's 2 en 3

Deel 3: alinea's 4 en 5

Deel 4: alinea's 6, 7 en 8

Deel 5: alinea 9

- 1p 14 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 4 en 5)?
- A Alcoholverkoop
 - B Leeftijden
 - C Ouders
 - D Regels
- 1p 15 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4 (alinea's 6, 7 en 8)?
- A Hoe moet je straffen?
 - B Hoe pak je het aan?
 - C Wat zijn de gevaren?
 - D Wat zijn de prettige kanten?
- 1p 16 "omdat ... geestelijke ontwikkeling" (alinea 3, eerste zin)
Dit zinsgedeelte wordt het duidelijkst uitgewerkt in:
- A alinea 4
 - B alinea 5
 - C alinea 6
 - D alinea 7
- 2p 17 "Ook de regels thuis laten te wensen over." (alinea 5, eerste zin)
Naast thuis worden er nog andere plaatsen in de tekst genoemd waar de naleving van de regels te wensen overlaat.
→ Welke zijn dat?
- 1p 18 Welk verband is er tussen alinea 7 en 8?
- A Alinea 7 en 8 vormen een opsomming.
 - B Alinea 7 en 8 vormen een tegenstelling.
 - C Alinea 8 noemt gevolgen van de inhoud van alinea 7.
 - D Alinea 8 noemt redenen voor wat er in alinea 7 is gesteld.

Breezers

Slijterijen en supermarkten lappen intussen het verbod op de verkoop van alcohol aan minderjarigen aan hun laars. In negen van de tien supermarkten kan een 15-jarige zonder probleem bier, wijn of een breezer kopen. Dat blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Twente. Voor dat onderzoek probeerden minderjarigen driehonderd keer alcohol te kopen. In 257 gevallen slaagden ze daarin.

Elsevier, 11 maart 2006

- 1p **19** Hoe kun je de relatie tussen het tekstje *Breezers* en de tekst *Jeugd en alcohol* het beste weergeven?
Het tekstje *Breezers*
- A bevestigt een deel van de tekst *Jeugd en alcohol*.
 - B bewijst dat de tekst *Jeugd en alcohol* overdreven negatief is.
 - C spreekt de inhoud van de tekst *Jeugd en alcohol* tegen.
 - D zwakt de inhoud van de tekst *Jeugd en alcohol* af.
- 1p **20** Voor welke lezersgroep is de tekst *Jeugd en alcohol* bedoeld?
- A voor alle lezers van Elsevier
 - B voor de jongste middelbare scholieren
 - C voor jongeren van 10 tot 18 jaar
 - D voor ouders en andere opvoeders
- 1p **21** Een schrijver kan met een tekst de volgende bedoelingen hebben:
- 1 gevoelens tot uitdrukking brengen
 - 2 informeren
 - 3 overtuigen
 - 4 tot handelen aansporen
- Wat zijn de belangrijkste doelen van de schrijfster van de tekst *Jeugd en alcohol*?
- A alleen 1 en 3
 - B alleen 1 en 4
 - C alleen 2 en 3
 - D 2, 3 en 4
- 1p **22** Een schrijver kan gebruik maken van:
- 1 feiten
 - 2 de eigen mening
 - 3 de mening van anderen.
- Waarvan maakt de schrijfster van de tekst *Jeugd en alcohol* gebruik?
- A alleen 1 en 2
 - B alleen 1 en 3
 - C alleen 2 en 3
 - D 1, 2 en 3
- 1p **23** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van de tekst *Jeugd en alcohol*?
- A Dat jongeren vaak te veel drinken, komt vooral doordat supermarkten en cafés hiertegen te weinig ondernemen.
 - B Jongeren drinken steeds meer en weten te weinig over de schadelijke gevolgen van veel alcohol drinken.
 - C Jongeren drinken steeds meer, vooral de meisjes, en op lange termijn ziet het er somber uit voor deze jeugdige drinkers.
 - D Jongeren gaan te veel en op steeds jongere leeftijd drinken, maar ouders kunnen het drinkgedrag van hun kinderen enigszins reguleren.

Schrijfpodricht

Het is begin maart. Je zit bij de eerste les biologie na de krokusvakantie. Na wat verhalen over carnaval komt er een discussie op gang over 'drinken'. "Enkele glaasjes per dag is toch gezond?" "Als je vooraf goed eet, is er niks aan de hand!" "Bij 'drinktest.nl' manipuleren ze volgens mij." "Die video over verslaving was volgens mij ook zwaar overdreven!" Een half uur lang stoere verhalen, persoonlijke ervaringen en de nodige vragen aan de docent.

Jullie besluiten te gaan kijken of er een deskundige wat betreft alcoholgebruik kan worden uitgenodigd. Die deskundige moet dan voor de vierde klassen van de school een verhaal over jeugd en alcohol gaan houden en vragen van leerlingen beantwoorden. Jullie gaan op zoek naar adressen. De docent biologie zal er met de directie over praten in verband met de financiën en de beschikbare ruimte.

De volgende les heeft iemand een geschikt adres: Alcoholvoorlichting, Postbus 500, 3440 AM in Woerden. Er zijn ook nieuwe vragen: over verschillen in drankgebruik tussen de stad en het platteland en over het drinken door de jeugd in andere landen.

Vragen genoeg om een deskundige uit te nodigen, maar wat kost zo iemand? Kan zoiets vóór 1 mei geregeld worden? Kan het overdag of alleen 's avonds?

Jij gaat de brief schrijven aan het bureau Alcoholvoorlichting.

13p 24 **SCHRIJFOPDRACHT**

Schrijf de brief aan het bureau Alcoholvoorlichting waarin je vraagt of iemand van het bureau bij jullie op school voorlichting over alcoholgebruik kan komen geven.

Je stelt je voor en legt uit wie de doelgroep vormen: de leerlingen van de vierde klassen van jouw school. Je noemt de aanleiding voor het schrijven van de brief en vermeldt ten minste twee punten die in de biologielees zijn genoemd. Je stelt ook de nieuwe vragen die daarna bij jullie zijn opgekomen. De vraag van een vriendin, of jongens sneller dronken zijn dan meisjes, zet je er ook in. Verder vraag je naar de kosten en of een datum vóór 1 mei haalbaar is. Jullie hebben een voorkeur voor overdag, maar 's avonds vinden jullie ook goed. In verband met de planning hoop je op een snelle reactie.

Je dateert je brief op 15 maart 2007.

Je moet bovenstaande gegevens in een logische volgorde in de brief opnemen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.